

Oskari Paakki

RUDIMENTEILLA RYHMÄSSÄ

Rumpalien yhteistoiminnallinen alkuopetuspilotti Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Kesäkuu 2018**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Kesäkuu 2018	Tekijä/tekijät Oskari Paakki
Koulutusohjelma Musiikkipedagogi		
Työn nimi Rudimenteilla ryhmässä – Rumpalien yhteistoiminnallinen alkuopetuspilotti Keski-Pohjanmaan konservatoriossa		
Työn ohjaaja Kirsti Rasehorn		Sivumäärä 20 + 1
Työelämäohjaaja Kirsti Rasehorn		
<p>Laadullisena toimintatutkimuksena toteutettu instrumenttipedagoginen opinnäytetyöni kartoitti ryhmäopetuksen mahdollisuuksia yksilöopetuksen rinnalla rumpujen soitossa. Vedin Keski-Pohjanmaan konservatoriossa kahta rumpuryhmää muun opetustyön ohessa syys- ja kevätlukukaudella 2017-2018. Rumpuryhmäopetus oli konservatorion pilottihanke, jonka tarkoituksena oli tarjota uusille oppilaille yhteistoiminnallista harjoittelua ja jolla pyrittiin lisäämään kiinnostusta instrumentin harrastusta kohtaan.</p> <p>Tietopohjassa tarkasteltiin rumpuryhmien tilannetta Suomessa, lapsen kehitysvaiheita sekä soittotaidon oppimista ryhmässä. Tiedonkeruumenetelminä käytin teemahaastattelua kokeneimmille rumpuryhmäkouluttajille. Toimintatutkimuksella pyrin kehittämään reflektiivisellä otteella omaa instrumenttiopeustani ja soiton alkuopetusmateriaaleja. Pedagogista tarkastelua syvensin yhteistoiminnallisella ja kokemuksellisella oppimisella. Keskeisessä roolissa tiedonmuodostuksessa oli hiljainen tieto, joka on kohdallani karttunut omasta varusmiespalvelusvuodesta Puolustusvoimien Varusmiessoittokunnan rumpuryhmässä.</p> <p>Tulokset olivat innostavia: uusi rumpujen ryhmäopetusmenetelmäni ilahduttavasti vakiinnutti paikansa konservatorion opetussuunnitelmassa ensimmäisen pilottivuoden jälkeen.</p> <p>Rumpujen soiton opettamisen lisäksi opinnäytetyötäni voi hyödyntää myös muiden instrumenttien opettamiseen. Ryhmäkoon opettaminen on varteenotettava vaihtoehto erityisesti valmentaville jaksolle.</p> <p>Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen prosessi ja onnekseni sain heti mahdollisuuden toteuttaa rumpuryhmätoimintaa Keski-Pohjanmaan konservatoriossa. Yksilöopetukseen verrattuna ryhmäkoon opettamisen oli haastava mutta palkitseva kokemus.</p>		
Asiasanat Instrumentin alkuopetus, kokemuksellinen ja yhteistoiminnallinen oppiminen, rudimentit, rumpuryhmä, sosiaalinen pääoma, ryhmäopetus, toimintatutkimus		

ABSTRACT

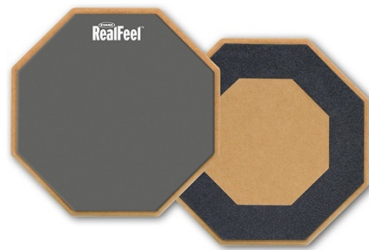
Centria University of Applied Sciences	Date June 2018	Author Oskari Paakki
Degree programm Music pedagogy		
Name of thesis Playing in a drum corps with rudiments – Collaborative learning project for drummers at early stage at Conservatory of Central Ostrobothnia		
Instructor Kirsti Rasehorn		Pages 20 + 1
Supervisor Kirsti Rasehorn		
<p>My instrumental pedagogical thesis, conducted as a qualitative action study, mapped the possibilities of group teaching alongside individual teaching in drum playing. I conducted two drum corps along with usual, mostly one-to-one teaching during the fall and spring term in 2017-2018. Drum corps teaching was a pilot project for the conservatory aimed at providing community-based training to new students and aimed at boosting interest in playing the instrument.</p> <p>The knowledge base charted the situation of drum corps in Finland, the developmental stages of children and learning skills in a group. As a method of data gathering, I used theme interviews for the more experienced drum corps trainers. Through an action research I tried to develop my own instrumental teaching and beginner teaching materials on a reflective note and pedagogical examination by deepening collaborative and experiential learning. The key role in the formation of information was tacit knowledge, which has in my case, accumulated from my own military service year in the Con-script Band of the Finnish Defense Forces drum corps.</p> <p>The results were inspirational: the new drum group teaching method was delightfully established in the conservatory's curriculum after the first pilot year.</p> <p>In addition to teaching drums, my method described in this thesis can also be used in teaching other instruments. Group teaching is a worthwhile alternative for coaching periods of certain instrument.</p> <p>Making the thesis was an interesting process and I was lucky enough to have the opportunity to put the drum corps activities into practice at the Conservatory of Central Ostrobothnia. Compared with individual teaching proved group teaching to be a challenging but rewarding experience.</p>		

<p>Key words Drum corps, early childhood instrument education, experimental and collaborative learning, functional research, group teaching, rudiments, social capital.</p>
--

Metronomi: Muusikon apuväline tempossa ja tahdissa pysymiseen. Metronomi kertoo soittajalle äänen välityksellä, joka on yleensä lyhyt terävä naksahdus tai klikkaus, miten nopeasti kappale tulee soittaa. Metronomin tempomerkinnät ovat aina x-beats per minute, lyhenne bpm. 60 bpm tarkoittaa siis 60 iskua minuutissa, toisin sanoen 60 bpm yhtä kuin sekunnit. Vastaavasti 160 bpm on huomattavasti nopeampi arvo, jolloin kappale on nopeampi.

Treenipadi: Treenipadi on rumpalin harjoitusalue. Padi on helposti kuljetettava, hiljainen ja erittäin tarkka soitin. Soittovoimakkuutensa takia padi on omiaan ryhmäkoossa harjoitteluun.

Rytmi: Syke, askelkuvio, ennalta määrätty iskujen sarja.

Aksentti: Yksittäinen voimakkaampi lyönti. Aksentoimalla iskuja saadaan haluttu osa nuoteista korostettua, jolloin se erottuu muusta soitosta.

Virveli: Useimmiten 14” rumpu, jonka erityispiirteenä on alakalvoa vasten oleva metallisäikeistä koostuva matto joka resonoi kalvon kanssa ja saa näin tunnistettavan äänensä.

Bassorumpu: Kooltaan 18-32”. Bassorummulle ominaista on matala sointi.

Rumpuryhmä: Koostuu vähintään kolmesta rumpalista, joista jokaisella on oma stemma soitettavana.

Stemma: Ennalta määrätty soittajan nuotti kappaleessa.

Rytmikyky: Rytmikykyyn sisältyy liikkeen ajoittamistarkkuus, oikea-aikaisuus ja

kesto, ja kyky havainnoida liikkeen nopeuden muutoksia (Kivelä-Taskinen & Setälä 2006).

TIIVISTELMÄ**ABSTRACT****SISÄLLYS****1 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY****2 RUMPURYHMÄTOIMINNAN HISTORIA**

2.1 Johdanto	8
2.2 Rumpuryhmän kehitys	10
2.3 Rumpalien asteikot – rudimentit.....	12
2.4 Rumpuryhmän tarkoitus.....	13

3 LAPSEN KEHITYSVAIHEET

3.1 Motoriset taidot	14
3.2 Rytmien hahmotus	15
3.3 Yhdessä soittaminen	16

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Laadullinen toimintatutkimus.....	18
4.2 Yhteistoiminnallinen ja kokemuksellinen oppiminen	19
4.3 Hiljainen tieto	19
4.4 Tiedonkeruumenetelmät	20

5 RYHMÄTUNTI

5.1 Ryhmän valmistelu.....	21
5.2 Ryhmätunnin sisältö	23
5.3 Ryhmäopetuksen haasteet	25

6 POHDINTA.....27**LÄHTEET..... 28**

2.1 JOHDANTO

Aloitin pitämään Keski-Pohjanmaan konservatoriossa syyslukukaudella 2017 rumpuryhmätoimintaa nuorille rumpaleille. Rumpuryhmä on samalla valmentava jakso yksityisopetusta varten. Työni on ollut samalla osa opinnäytetyötäni.

Oma soittourani alkoi 6-vuotiaana Lapuan musiikkiopistossa klassisilla lyömäsoittimilla. Soitin aktiivisesti puhallinorkestereissa sekä myöhemmin, noin yläasteikäisenä kuvioon tuli mukaan oma bändi. Olen aina pitänyt ryhmässä toimimisesta yksilösuoritusten sijaan. Suoritin klassisilla lyömäsoittimilla Lapualla musiikkiopistotason, jonka jälkeen pääsin varusmiespalvelukseen Puolustusvoimien Varusmiessoittokuntaan. Vuosi Varusmiessoittokunnassa kului rumpuryhmien ja isojen konserttisoittokuntien parissa. Varusmiespalveluksesta päästyäni aloitin opinnot Centria-ammattikorkeakoulussa ja vaihdoin pääaineeni pop-jazzrumpuihin.

Olen opettanut aktiivisesti vuodesta 2015. Aloitin Etelä-Pohjanmaan opistolla, Alavuden ja Kurikan toimipisteissä sekä Kokkolassa Keski-Pohjanmaan konservatoriolla. Tällä hetkellä olen hyvin työllistetty sivutoiminen lyömäsoitinopettaja sekä Kokkolan seudun opistolla että Keski-Pohjanmaan konservatoriolla. Opetan yksittäisiä oppilaita, mutta ohjaan myös perusopetuksen rytmibändejä. Bändien ohjaamisesta sekä omasta rumpuryhmäkokemuksestani Puolustusvoimien Varusmiessoittokunnassa vuonna 2013 siivittivät olennaisesti innostustani ryhmämuotoiseen ja yhteistoiminnalliseen opettamiseen.

Tässä opinnäytetyössäni pyrin selvittämään ryhmäopetuksen mahdollisuuksia yksilöopetuksen rinnalla. Kyseessä on toimintatutkimuksen tyyppinen, kokemukselliseen ja tutkivaan oppimiseen perustuva laadullinen tutkimus. Empiiristä materiaalia olen kerännyt kyselyin ja observoinnein omasta rumpuryhmäopetuksestani. Tietopohjassa korostuvat lapsen kehitysvaiheet, rumpujensoiton pedagogiikka ja soitto-oppaat, tutkimusmetodologia ja oppimiskäsitykset. Hiljaista tietoa ammennan myös omista kokemuksistani varusmiespalvelusajastani Puolustusvoimien Varusmiessoittokunnan rumpuryhmässä. Olen myös tuottanut omia soittoharjoitteita ryhmää varten.

Opinnäytetyöni tuloksia voi hyödyntää myös muiden instrumenttien opetukseen. Ryhmäopetusmuoto on varteenotettava vaihtoehto valmennusryhmistä pidemmälle ehtineille opiskelijoille.

2 RUMPURYHMÄTOIMINNAN HISTORIA

2.1 Rumpuryhmän kehitys

Rumpuja on käytetty jo kauan sotilaallisissa tarkoituksissa. Rummuilla on annettu joukoille käskyjä joko liikkumiseen tai ampumiseen liittyen. Jokainen iskusarja on tarkoittanut tiettyä käskyä. Rummuilla on saatu tieto kaikille yhtäaikaaisesti ja näin ollen tehokkaasti. Rumpuja käytettiin joukkojen hallintaan vielä ensimmäisessä maailmansodassa.

Käskyt olivat siis tietyn mittaisia iskusarjoja. Näistä käskyistä ovat muotoutuneet rummun soiton asteikot eli rudimentit. Rumpujen hyödyntäminen taistelukentällä lakkasi ensimmäisen maailmansodan päätyttyä, minkä jälkeen eri joukko-osastot alkoivat kilpailla keskenään rumpujen soiton suvereeniudesta. Armeijan tyyliin tärkeimmiksi arvioitaviksi osa-alueiksi muodostuivat soiton yhtenäisyys ja tarkkuus ryhmän sisällä. Kilpailu muodostui rudimenttien sekä rudimentaalisten kappaleiden soitosta. (Mazur, 2005.)

Rumpuryhmässä on perinteisesti käytetty virvelirumpuja, bassorumpua ja käsilautasia siitä syystä, että nämä ovat olleet helpoiten liikuteltavissa soittajan mukana. Nykyään rumpuryhmäesityksiin on lisätty timptomeja, eri kokoisia ja -vireisiä bassorumpuja ja virvelirummut ovat vaihtuneet naruviritteisistä ruuviviritteisiin, korkeavireisiin virvelirumpuihin joissa on kevlar-kalvo perinteisen nahka- tai muovikalvon sijaan. Rumpuryhmätoiminta on USA:ssa erittäin suuressa roolissa yliopistoissa ja nauttivat suurta suosiota esimerkiksi isojen urheilutapahtumien tai kansallispäivien väliajoilla. Menestyneimpiin amerikkalaisiin rumpuryhmiin kuuluu Kalifornialainen The Blue Devils (Blue Devils 2018). Nykyaikainen rumpuryhmä hyödyntää myös visuaalisia keinoja esityksissä, esimerkiksi kapuloiden heittoa ja pyörityksiä.

Suomessa rumpuryhmien toiminta on vasta alussa: aktiivisia ryhmiä löytyy muutamia, suurin osa on kuitenkin Puolustusvoimien soittokuntia. Myös Varusmiessoittokunnan reserviläisistä rumpaleista on koottu Leijona-rumpuryhmä, johon itsekin kuulun. Ryhmäopetus sen sijaan on useimmilla oppilaitoksilla yleistä. Oma päämääräni on tuottaa rumpuryhmiä näkyvimmiksi erityisesti erilaisissa urheilutapahtumissa.

Rumpuryhmät ovat toistaiseksi Suomessa melko näkymättömiä: kotimaastamme puuttuu lähes kokonaan rumpuryhmätoiminta, jos soittokuntia ei lasketa. Rumpuryhmien esitykset ovat mielestäni aina vaikuttavia ja liikuteltavuuden puolesta helppoja kokoonpanoja tehdä esityksiä erilaisissa tapahtumissa. Tähän haasteeseen pyrin tuottamaan vastauksia omalla rumpuryhmätyöskentelylläni.

2.2 Rumpalien asteikot – rudimentit

Perinteiset rumpuryhmän soittimet, virveli, bassorumpu ja käsilautaset, ovat rytmisoittimia joista emme voi erottaa tiettyä säveltasoa. Miten siis saamme näillä tehtyä musiikkia? Rumpujen soittamiseen on otettu omat asteikot, rudimentit, käyttöön. ”Rudimentit ovat yksinkertaisia rytmikuvioita, joihin sisältyy motorinen vaikeus” (Skrikberg, 2001). Jokaisella rudimentilla on tunnistettava pituus, kuulokuva ja lyöntisarja. Rudimenteja on 26 ja jokaisella on oma nimi.

Vuonna 1933, 20.6., William F. Ludwig kokosi Amerikan 13 eturivin rumpalia Chicagoon perustaakseen järjestön, joka tunnetaan nimellä N.A.R.D (National Association of Rudimental Drummers), joka laati yhtenäisen ohjesäännön rudimenteista. Tämä oli tärkeää, sillä tämän avulla saatiin rumpuryhmien välillä järjestettäviiin kilpailuihin selkeät tavoitteet. Tapaamisessa päätettiin 13 olennaista rudimenttia jotka ovat edelleen käytössä. Myöhemmin olennaisen 13:sta rudimentin lisäksi otettiin 13 rudimenttia lisää. Nykyään puhutaan N.A.R.D:in 26:sta rudimentista. *“It was assumed that the student who studies the first 13 Essential Rudiments, realizing their value, would, of his own accord, continue to study the remaining rudiments that may be termed as "auxiliary" rudiments. However, the first thirteen rudiments are considered absolutely necessary or essential -- both in contest and professional playing.”* (N.A.R.D., 2018.)

Rudimentit ovat rumpujen soitossa yhtä tärkeässä roolissa, kuin melodiasoittimilla asteikot. Useimmat jazzrumpalit ovat nousseet pinnalle kyvyistään soveltaa rudimenteja koko rummustolle, eli rumpusetille. Varhaisesta vaiheesta lähtien rudimentit ovat tärkeä kulmakivi kokonaisvaltaiselle rumpujen soitolle, oli kyseessä sitten klassisten lyömäsoittimien soittaja tai settirumpali.

2.3 Rumpuryhmän tarkoitus

Rumpuryhmä on itsenäinen esiintyvä ryhmä tai isomman orkesterin säestävä osa. Itsenäiset rumpuryhmät kilpailevat keskenään ja ovat usein armeijan tai muun instituution ylläpitämiä. Rumpuryhmäesityksissä haetaan nykyään näyttävyyttä, nopeutta ja yhtenäisyyttä. Yhtenäisyys saavutetaan rudimenttien kautta, sillä jokaisella rudimentilla on tietty käsijärjestys. Säestävänä osana rumpuryhmän tarkoitus on säestää isompaa orkesteria ja pitää tempoa yllä.

Amerikkalaisessa kulttuurissa rumpuryhmän esityksillä on suuri arvo yliopistojen välisissä kansainvälisissä kilpailuissa. DCI (Drum Corps Internatiol) järjestää vuosittain kilpailut, joissa mitataan ryhmiä toisiinsa. The Blue Devils on voittanut tämän kilpailun perättäin vuosina 2007-2017. The Blue Devils on myös järjestäytynyt rumpuryhmäkouluttaja. (The Blue Devils, 2018)

3 LAPSEN KEHITYSVAIHEET

Koska soiton alkuopetukseen keskittyvän rumpuryhmäni soittajat ovat iältään 6-9-vuotiaita, on opetukseni ja tutkimukseni kannalta olennaista perehtyä lapsen kehitysvaiheisiin. Tarkastelen tässä niitä motoristen taitojen, rytmin hahmotuksen ja yhteissoiton kannalta.

3.1 Motoriset taidot

Motoriset perustaidot eli perusliikuntataidot jaetaan kolmeen ryhmään: tasapainotaidot, liikkumistaidot ja käsittelytaidot. Näistä tasapainotaito kehittyy ensimmäisenä, jo kohdussa. Käsittelytaidot alkavat kehittyä noin nelikuisella vauvalla ja liikkumistaidot noin puolivuotiaalla vauvalla jatkuen koko elämän. Kivelä-Taskinen jatkaa lapsen motoristen taitojen kehitystä vielä karkeamotoriikkaan, jolla tarkoitetaan isoilla lihaksilla tehtäviä liikkeitä ja hienomotoriikkaan, joilla tarkoitetaan pienten lihasten tekemiin liikkeisiin. (Kivelä-Taskinen 2008)

Soittamiseen liittyviin taitoihin kuuluu ilman muuta myös koordinaatiokyvyt. ”Soitettava musiikki ja sen tempo määräävät muusikon käsien liikkeen rytmin ja tempon, ja sen toteuttaa hermo-lihasjärjestelmä eli koordinaatio yhdessä lihasten ja nivelten liikkeen kanssa.” (Kivelä-Taskinen & Setälä, 2006, 15). Koordinaatio kehittyy parhaiten runsailla toistoilla ja oikean liikeradan opettelussa. Varsinkin kehon keskipisteen yli menevät liikkeet vaativat koordinaatiota. Elina Kivelä-Taskinen ja Harri Setälä toteavat kirjassaan Rytmikylpy, että eroja löytyy varsinkin 7- ja 9-vuotiaiden välillä. Soittaessa rumpusetiä, oikean käden siis soittaessa kahdeksasosanuotteja, vasemman käden soittaessa iskut 2 ja 4 sekä oikean jalan polkiessa iskut 1 ja 3, syntyi suuria eroja. Harjoite onnistui suurimmalta osalta 9-vuotiaista mutta vain osalla 7-vuotiaista.

Rumpuryhmissäni on oppilaina 6-9-vuotiaita lapsia, sekä tyttöjä että poikia. Tämän ikäisillä oppilailta on jo kehittyneet motoriset taidot. Tärkeimpänä osa-alueena tämän ikäisten opetuksessa voi pitää rytmitajun vahvistamista. ”Rytmitajun herkkyskausi täsmentää liikkeiden ajoitusta entisestään, nyt on aika vahvistaa rytmikykyä kaikenlaisin rytmiharjoituksin sekä liikkeenä että soittona” (Kivelä-Taskinen

2008). Ikäryhmälle on hyvä olla vaativa ja lapset nauttivatkin uuden oppimisesta, mutta on tärkeää pitää tasapaino leikin ja harjoittelun välillä.

3.2 Rytmin hahmotus

Kreikan kielen sana *rhythmos* tarkoittaa virtaamista. Tämä antaa käsityksen muodoista, joiden havaitseminen tapahtuu etenevässä ajassa. **Platon** antaa täsmennyksen virtaamisen ajatuksesta sanomalla: ”Rytmi on järjestettyä liikettä.” Hän ei tyydy pelkän virtauksen kuvaamiseen, vaan siinä on mukana jonkinlainen hahmotus. Platon määritteli rytmin järjestykseksi ja liikkeeksi, sellaisena kuin se esiintyi tanssissa, laulussa ja runoudessa (Kivelä-Taskinen & Setälä 2006, 54).

Lapsilla on uskomaton kyky omaksua uusia asioita. Heillä ei ole ennakoasenteita uudesta asiasta ja esimerkiksi polyrytmiikka ei aiheuta heille harmaita hiuksia. On tärkeä tarjota mahdollisimman monipuolisesti erilaisia rytmejä ja tempoja. Rytmikyky kehittyy jo alle kouluikäisten oppimisessa, mutta 9-11-vuotiaat lapset ovat herkimmillään tämän kyvyn omaksumisessa (Kivelä-Taskinen & Setälä, 2006, 16).

3.3 Yhdessä soittaminen

Ryhmissäni on sekä tyttöjä että poikia ikähaitariltaan 6-9-vuotiaita. Aloitin pitämällä koko ryhmälle aluksi 45 minuutin tunteja mutta ne osoittautuivat pian aivan liian pitkiksi ryhmäläisten keskittymisen kannalta. Jaoin oppilaat 3-4 hengen pienryhmiin, pyrkien saamaan saman ikäiset samaan ryhmään. Lyhensin myös tunnin mittaa 15 minuuttiin. Tämä rauhoitti tuntien kulkua merkittävästi ja antoi rumpalleille rauhaa keskittyä. Pienryhmissä olemme saaneet hyvin käytyä läpi niin lyöntitekniikkaa yksilöllisesti kuin myös nuotinlukua. Tavoitteenani on yhdistää ryhmät keväämmällä, sillä he ovat kaikki pienryhmissään toisistaan tietämättä käyneet samaa kappaletta läpi. Oppilaat eivät käy teoria- eikä bänditunneilla, koska rumpuryhmätoiminta on vasta valmentava jakso, joten käyn läpi alusta lähtien mitä nuotit tarkoittavat.

Rumpuryhmässä, jonka tavoite on esiintyä, käsitellään yhteisesti muun muassa esiintymisjännitystä. Yksilöinä rumpalit saattavat olla todella kovia jännittämään, mutta ryhmässä paine madaltuu hieman. Rinnalla on kuitenkin kavereita tekemässä samaa juttua. Oma rumpuryhmäni, joka koostuu 6-9-vuotiasta pojista ja tytöistä, kävi soittamassa viiden hengen pienryhmän voimin Kokkolan uudenvuoden juhliissa ja palaute on ainoastaan positiivista. Rumpalit saivat yksinkertaisen kappaleen ja taukojen kohdalle upotettiin myös visuaalisia elementtejä, kuten paikallaan pyörähtämistä.

Olemme käyneet läpi myös rumpuryhmille ominaisia harjoitteita, kuten reagoimistreenejä, kysymys – vastaus -harjoituksia ja aivan yksinkertaisimpia kapulatemppuja. Reagoimistreenissä tarkoitus on jakaa esimerkiksi yhden tahdin 8-osa nuotit esimerkiksi neljälle soittajalle siten, että jokainen soittaa vuorollaan aluksi neljä 8-osa nuottia. Harjoituksen edetessä neljä iskua harvennetaan kahteen 1/8-nuottiin ja lopuksi jopa vain yhteen 1/8:an. Tällainen harjoite kehittää sekä rytmitajua että kuuntelua. Olemme useimmiten soittaneet metronomin säestämänä mutta reagoimistreenissä melkein pä tärkeämmäksi muodostuu vierustoverin kuunteleminen ja häneen reagoiminen. Kysymys-vastaus -harjoituksen idea on ikään kuin Seuraa johtajaa -tyylinen leikki. Yksi ryhmäläinen päättää mikä rytmi soitetaan ja mihin tempoon. Sen jälkeen hänen tehtävä on soittaa päättämänsä rytmikuvio ja lopun

ryhmän tehtävä on toistaa se mahdollisimman tarkasti. Harjoittelimme myös yksinkertaisimpia kapulatemppuja, kuten esimerkiksi back-stcikin, jossa lyödään normaalista poiketen kapulan takaosalla pädiin kärkiosan sijaan.

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Esittelen seuraavaksi työssäni käyttämiäni tutkimusmenetelmiä ja tiedonhankintakeinoja. Tiedonhankinnan lisäksi hyödynsin myös omia kokemuksiani rumpuryhmässä työskentelystä.

4.1 Laadullinen toimintatutkimus

Opinnäytetyöni on laadullinen toimintatutkimus, jonka tarkoituksena on avata ryhmäopetuksen mahdollisuuksia yksityisopetuksen rinnalla. Ryhmätunnit ovat pioneerihanke Keski-Pohjanmaan konservatoriolla ja opetuskokeilu järjestetään nyt ensimmäistä kertaa.

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia, merkityksiä ja käytäntöjä. (Koppa 2018) Työssäni pyrin havainnoimaan ryhmäkoon merkitystä oppilaiden motivaatioon, opetusmenetelmien tehokkuutta, työskentelyilma-
piiriä sekä esiintymisten mielekkyyttä.

Toimintatutkimukseksi kutsutaan tutkimusstrategiaa, jonka tarkoituksena on vaikuttaa tutkimuskohteeseen, sen toimintaan tai ympäristöön niitä kehittävästi ja parantavasti. Toimintatutkimuksen strategiassa vaikuttaminen tapahtuu tutkijan osallistumisella ja tässä tapauksessa myös suunnittelemalla tutkimuskohteen toimintaa. Strategian lähtökohtana on siten tieteellisyyden ja käytännöllisyyden yhdistäminen. (Koppa 2018) Opetuspilotissani olen päässyt vapain käsin vaikuttamaan opetuksen sisältöön ja tuntien rakenteeseen. Pyrin hyödyntämään omia kokemuksiani soitto-kunnassa tapahtuneesta ryhmäopettamisesta. Opetuksen sisältö on edelleen alkuasteilla, mutta kerään lukukausien lopuksi palautetta oppilailta sekä käytännön järjestyistä myös oppilaiden vanhemmilta. Otan vaikutteita myös jo valmiina olevista yksilölle tarkoitetuista opetusmateriaaleista ja sovellan ryhmäkoolle.

4.2 Yhteistoiminnallinen ja kokemuksellinen oppiminen

Yhteistoiminnallisella oppimisella tarkoitetaan oppimista, jossa ryhmä oppilaita työskentelee yhdessä hyödyntäen ja samalla jakaen jokaisen ryhmän jäsenen tietämystä. (enorssi.fi 2018). Yhteistoiminnallinen oppiminen soveltuu rumpuryhmän toimintaan, sillä osa ryhmäläisistä käy myös yksityistunneillani. Tällaisen järjestyksen etuja ovat muuan muassa se, että ryhmän lahjakkain alkaa omalla osaamisellaan puskemaan muita eteenpäin, yhteistä tavoitetta kohti. Ryhmän yhteiset esiintymiset ovat olleet mahtavia tavoitteita, joihin he ovat aktiivisesti osallistuneet. Yhteistoiminnallinen ryhmätyö on erinomainen vaihtoehto perinteiselle ryhmätyölle, jossa usein lahjakkain oppilas tekee työn ja vastaa työn lopputuloksesta. Näin osa ryhmätyön tekijöistä on tavallaan vapaamatkustajana. Yhteistoiminnallisessa ryhmätyössä ei tätä mahdollisuutta ole, koska jokaisen oppilaan työpanosta tarvitaan ja jokainen kantaa osaltaan vastuuta ryhmän tuotoksesta joka rumpuryhmän tapauksessa on yhteiset esiintymiset. (enorssi 2018)

”Kokemuksellinen oppiminen voidaan ymmärtää oppijaa monipuolisesti koskettavana ja aktivoivana toiminnallisena prosessina, joka käyttää hyväkseen eri aistikanavia, tunteita, elämyksiä, mielikuvia ja mielikuvitusta – kokemuksia. Keskeistä on persoonallisen ja sosiaalisen kasvun tukeminen sekä oppijan itsetuntemuksen lisääminen, tietoisuus omasta oppimisesta ja oppimaan oppiminen sekä käsitykset oppimisen kohteista. Oppiminen on konstruktivistisen tiedonkäsityksen mukaista jatkuvaa tiedon syventämistä ja ymmärtämistä, oman tietämisen rakentamista. (Leppilampi & Piekkari 1998, 9-11.).”, (JAMK, 2018)

4.3 Hiljainen tieto

Hiljainen tieto, *tacit knowledge*, on yhdistelmä tietoja, taitoja ja käyttäytymismalleja, joita ei itsessään opeteta. Hiljaista tietoa on määritelty muun muassa yksittäisen ihmisen omiin tietoihin, joita on vaikea kirjata ylös, havainnoida tai opettaa toiselle. (Simplicable 2018). Hiljainen tieto kertyy pelkästään tekemällä, eli tässä tapauksessa soittamalla. Rumpalin hiljaista tietoa edustavat esimerkiksi henkilökohtaisen soittotaidon kehittymiseen vaadittava työmäärä vaadittavalle tasolle tai miten paljon teippiä tulee laittaa virvelin kalvon päälle, jotta siitä saadaan poistettua

häiritsevät ylätaajuudet. Olen hyödyntänyt omaa kertynyttä hiljaista tietoa rumpuryhmän harjoitusten laatimisessa.

4.4 Tiedonkeruumenetelmät

Tiedonkeruumenetelmänä oman rumpuryhmän vetämisen lisäksi olen pitänyt teemahaastatteluja ryhmän kanssa toimineille kollegoilleni. Teemahaastattelussa on tyypillistä, että haastattelun aihe on tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuu. (Hirsjärvi S., Remes P. ja Sajavaara P. 1997)

Olen keskustellut useasti rumpuryhmän toiminnasta, sen parantamisesta ja haasteita omien rumpuryhmäkouluttajieni, Tomi Kauppilan ja Risto Skrikbergin kanssa. Otin yhteyttä myös USA:han, Louisvilleen, jossa erinomaista työtä nuorten rumpalien kanssa tekee Diane Downs Louisville Leopards Percussionists -ryhmän kanssa.

Pidin syyslukukauden lopuksi myös ryhmäläisilleni palautekeskustelun, jossa pyrin selvittämään heidän omia ajatuksia rumpuryhmästä, sen toiminnasta ja harjoittelusta. Palautteesta tuli sanalla sanoen lennokas, mutta palautetta tuli myös oikeista asioista.

5 RYHMÄTUNTI

5.1 Ryhmän valmistelu

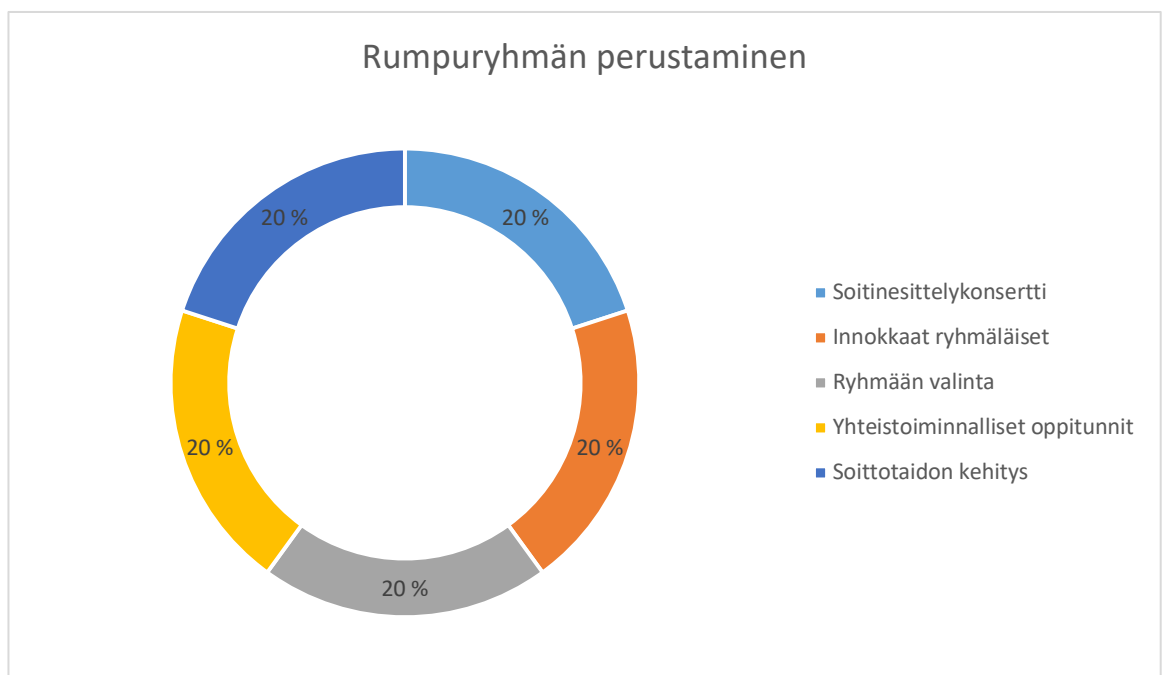
Hankimme syksyksi konservatoriolle kahdeksan kappaletta virvelin pystytelineitä sekä vastaavan määrän treenipadejä. Padit, eli rummunsoiton harjoitusludat, valikoituivat instrumenteiksi ryhmäkoolle niiden helppouden sekä ominaisuuksien ansiosta. Lasten ja nuorten on helppo saada oma soitin kasaan, koska kyseessä on vain yksi kolmijalkainen teline sekä treenipadin kiinnitys siihen. Soittovoimakkuus pehmeiden treenipadien takia on kohtuullinen, vaikka yllättävän paljon niistäkin saa melua aikaiseksi, kun annetaan kapulat käteen yhdelletoista 6-9-vuotiaalle rumpalin alulle. Oppilaiden puolesta treenipadeista tuli soraääniä, mutta kun kerran koekelimme pitää ryhmätunnin oikeilla rummuilla, oppilaat ymmärsivät minkä takia treenipadejä on käytetty. Padit ovat myös ehdottoman hyviä soittimia, niitä kun ei pysty huijaamaan millään tavalla. Tarkoitan tällä tässä yhteydessä sitä, että normaalisti virvelirummusta saa kyllä äänen aikaiseksi huonollakin lyöntitekniikalla mutta harva saa sen soimaan oikein. Kaikki osaavat lyödä lyömäsoittimia, mutta kuinka moni osaa soittaa?

Rumpuryhmässä rumpujen soiton opiskelu aloitetaan oikean lyöntitekniikan ja peruslyöntien opiskelulla. Peruslyöntejä on neljä kappaletta. Kun peruslyönnit ja lyöntitekniikka on kunnossa, voidaan lähteä soittamaan kappaleita. Lisäksi keskitytään soittoergonomiaan, jotta vältetään rasitusvammoilta myöhemmässä vaiheessa. Ergonomiaan liittyy vahvasti myös se, että aluksi rumpuryhmässä soitetaan seisten korkealla oleviin treenipädeihin.

Rumpuryhmän alkuvaiheessa soittaminen kannattaa jättää toisarvoiseksi. Ryhmän jatkuvuuden ja viihtyvyyden kannalta tutustumisleikit ja liikunnallisuus varsinkin nuorille on tärkeää. ”Hyväksytyksi tulemisen ja arvostuksen kokemus on tärkeä jokaiselle ryhmän jäsenelle.” (Hyry-Beihammer, Joukamo-Ampuja ym. 2006).

Ryhmän perustamisen alkuvaiheissa tulee ottaa huomioon oppilaiden lähtötasot ja pyrkiä muodostamaan ryhmät soittotason mukaisesti. Kun oppilaat ovat samalla lähtötasolla, on helpompi lähteä yhteiseen työhön soittotaidon kehittämistä varten.

Varsinkin nuoremmille lapsilla iällä on yllättävän suuri vaikutus ryhmätuntien mielekkyyteen. He haluaisivat mieluiten olla oman ikäistensä seurassa, mutta toisaalta vanhemman ryhmäläisen taitoja ihailaan. Ryhmänohjaajan tehtävä on laatia tunneilla läpikäytävät asiat johdonmukaisesti mutta myös ryhmän tasoa mukaillen. ”Ryhmäopetus edellyttääkin yksilöopetusta enemmän toiminnan suunnittelua ja valmistelua.” (Hyry-Beihammer, Joukamo-Ampuja ym. 2006).

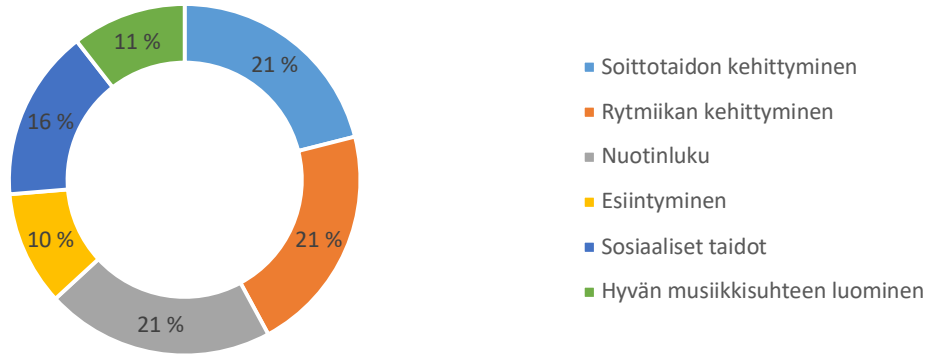
5.2 Ryhmätunnin sisältö

Nuotit ovat helpoin keino saada 3-12 nuorta tai lasta soittamaan yhtenäisesti samaa biisiä. Musiikillisen matkan varhaisessa vaiheessa olevien oppilaiden kanssa on hyvä lähteä opiskelemaan ensinnäkin nuottikuvaa, mitä nuotit ja tauot tarkoittavat ja mitä muita ohjeita nuoteista löytyy soittamista varten. Nuorille mielekkäitä soittokappaleita ovat olleet duot, joissa löytyy kahdelle soittajalle omat soitettavat. Duo-kappaleet ovat myös hyvä tehtävä koko ryhmälle, kun ryhmä jaetaan kahteen eri porukkaan. Kun nuotinluku kehittyy, aletaan ryhmässä käymään haastavampia rudimenttikappaleita.

Rumpuryhmän on hyödyllisintä aloittaa soittaminen treenipädeillä. Treenipädit ovat paras soitin rumpuryhmän alkuvaiheeseen, sillä ne tarjoavat selkeimmän lyöntitekniikan ja ovat soittovoimakkuudeltaan hiljaisimmat lyömäsoittimista. Kun soitto kuulostaa hyvältä ja yhtenäiseltä pädillä, on soittaminen helpompi siirtää oikeille soittimille. Soittovoimakkuuteen on kiinnitettävä huomiota, jotta tunneilla ohjaaja saa opetettavan asian kuuluviin. Neljän peruslyönnin kautta oppilaat saavat apuja myös hiljaa soittamiseen.

Oppilaan soitto- ja nuotinlukutaidon lisäksi kehittyy myös sosiaaliset taidot. Osalle ryhmäläisistä mielekkäin asia rumpuryhmässä saattaa nimenomaan olla kavereiden näkeminen viikoittain yhdessä tekemisen lisäksi.

Yhteistoiminnallisen oppimisen tavoitteet

5.3 Ryhmäopetuksen haasteet

Ryhmässä on haasteita yhtenäisyyden ja täsmällisyyden kanssa. Yksityistunneilla on luonnollisempaa käydä läpi jokaisen soittajan yksilölliset tarpeet mutta ryhmätunneilla meininki on yleensä hauskeempaa. ”Yhdessä soittaminen sekä toisen oppilaan soittamisen ja edistymisen seuraaminen voivat myös innostaa ja rohkaista omaa osallistumista, harjoittelua ja opetukseen osallistumista.” (Beihammer, Joukamo-Ampuja, Juntunen, Kymäläinen, Leppänen 2013). Mikäs sen miellyttävämpää kuin tavoitella yhteistä maalia, soittaa rumpuja ja pitää hauskaa kavereiden kanssa!

Oppilaan soitto- ja nuotinlukutaidon lisäksi kehittyy myös sosiaaliset taidot. Osalle ryhmäläisistä mielekkäin asia rumpuryhmässä saattaa nimenomaan olla kavereiden näkeminen viikoittain yhdessä tekemisen lisäksi.

On ollut kiinnostavaa nähdä myös ryhmän sosiaalinen vaikutus oppilaisiin. Muutama rumpuryhmäläinen on myös yksityisopetuksessani ja heidän rooli muuttuu melko paljon ryhmään verrattuna. Hän joka on ryhmässä yliaktiivinen, on yksityistunnilla nöyrä ja hiljainen ja erittäin vakavissaan rummunsoitosta. Ryhmässä täytyy saada hieman esittää, eikö totta? Tässä on vaakakupilla nimenomaan kaksi puolta. Ryhmätunnit saavat helposti nuoret oppilaat rauhattomiksi ja esittämään kovista, mutta toisaalta ryhmä luo tervettä kilpailua oppilaiden välille. Kun esimerkiksi kolmen hengen ryhmässä kaksi on tehnyt kotiläksynsä huolella, kolmannelle tulee auttamaton olo joka saattaa sisuunnuttaa mutta toisaalta myös latistaa oppilaan soittohalun. Ohjaajana tarkoitukseni on ilman muuta saada oppilas yrittämään kovemmin ja tukemaan hänen oppimistaan, jotta ensi viikolla homma hoituisi.

Ryhmän opetus on ollut itselle opettelua usein kantapään kautta. Tunneille kannattaa ottaa yksi selkeä tavoite, jotta jokainen ymmärtää mitä tunnilla käytiin. Esimerkiksi yhdellä tunnilla kannattaa keskittyä vain nuottien opetteluun ja vasta seuraavalla koetetaan saada oppi käytäntöön, eli soittamiseen. Leikki-iässä oleville lapsille ei tietenkään voi olla täysin musta-valkokatseinen ja panostaa vain soittamiseen. Olen pitänyt ryhmäläisille tietovisailua lyömäsoittimista ja pitänyt

muutamia kuuntelutunteja. Usein lapsilla on mielen päällä joku koulupäivänä koettu asia, jonka mieluusti kuuntelen ensin ennen kuin lähdemme soittamaan. Päälimmäisenä ajatuksena on ollut terveen musiikkisuhteen luominen lapsille. Lisäksi Kokkolasta, ja oikeastaan Suomesta, puuttuu toistaiseksi rumpuryhmä-kulttuuri kokonaan. Yritän luoda tätä toiminnallani rumpuryhmän vetäjänä sekä myös rumpuryhmässä soittajana.

6 Pohdinta

Rumpujen soiton opettaminen ryhmäkoossa lapsille ja nuorille on osoittautunut odotettua haastavammaksi projektiksi. Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa rumpuryhmä on saanut valmennusryhmän nimikkeen, jollaisena se onkin toiminut mainiosti. Konservatoriolla vastaava ajatus toimii myös rytmipajassa, jossa tutustutaan jokaiseen bändisoittimeen ja haetaan omaa instrumenttia. Olen ottanut ahkerimpia ja kiinnostuneimpia itselleni yksityisoppilaiksi. Rumpuryhmän esiintymiset ovat saaneet todella hyvää palautetta niin yleisöltä, vanhemmilta kuin myös ryhmäläisiltä itseltään. ”Koska on seuraava keikka?” on yleisin kommentti esiintymisen jälkeen.

Yksilöopettamisesta siirtyminen ryhmään ohjaamiseen kehitti varsinkin sosiaalisia taitoja, aikataulujen laatimista, niissä pysymistä ja selkeyttä. Ryhmää opettaessa mitään asiaa ei voi ilmaista liian selvästi. Pilottivuoden jälkeen osaan varautua huomattavasti paremmin seuraavaan lukukauteen ja panostamaan varsinkin lukuvuoden alun merkitykseen ryhmädynamiikkaan. Työni antaa opetettavasta instrumentista huolimatta katsauksen ryhmäopettamisen mahdollisuuksiin.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista ja tapauksessani myös hyvin käytännönläheistä. Pääsin saman tien toteuttamaan työtäni työelämään, joka toisaalta toi oman paineen työn valmisteluun lukukauden aikana. Käytännön tunnint ovat tältä lukukaudelta pidetty ja on aika tarkastella tuloksia. Yleinen ilmapiiri viimeisellä tunnilla oli miellyttävän kepeä ja lähes jokainen oppilas aikoo jatkaa ryhmätunnilla käymistä, vaikka osa käy myös yksityistunneilla. Ryhmän vaikutus motivaatioon ja tuntien mielekkyyteen on suuressa roolissa nuorilla oppilailla.

LÄHTEET:

- Kivelä-Taskinen E., Setälä H. 2006. Rytmikylpy. Edita Prima Oy
- Juntunen M-L., Nikkanen H. M., Westerlund H. 2013. PS-kustannus
- Jordan Kilkki P., Kauppinen E., Viitasalo-Korolainen E. Musiikkipedagogin käsikirja: vuorovaikutus ja kohtaaminen musiikinopetuksessa. 2013. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino
- Hirsjärvi S., Remes P., Sajavaara P. Tutki ja kirjoita. 2008. Otava
- Skrikberg R., Rudimentaalisesta rummunsoiton neljä peruslyöntiä. 2001. Tammer-Paino Oy
- Skrikberg R., Raittinen-Skrikberg I. 40 Rudimenttia. 1989
- Mazur Ken, The Perfectionists – The History of Rudimental Snare Drumming From Military Code to Field Competition. 2005. Percussive Notes
- <https://www.bluedevils.org/programs/a-corps/> (24.4.2018)
- <https://management.simplifiable.com/management/new/10-examples-of-tacit-knowledge> (11.6.2018)
- <http://vicfirth.com> (20.3.2018)